

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zgorzelcu na rok 2022 określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu, która jest określona w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025. Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2021r., poz. 1119). Zgodnie z treścią tej ustawy zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się poprzez:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Program jest dokumentem stanowiącym podstawę podejmowanych działań w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie miasta Zgorzelec i stanowi katalog przedsięwzięć będących zadaniami własnymi gminy w obszarze zagadnień społecznych, które będą realizowane w roku 2022.

Problemy związane z używaniem alkoholu stanowią jedną z najważniejszych zadań społecznych naszego miasta. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych poprzez realizację określonych w nim celów wychodzi naprzeciw najbardziej istotnym problemom społeczności miejskiej w obszarze profilaktyki uzależnień oraz dysfunkcji związanych z nadużywaniem alkoholu i innych substancji zmieniających świadomość.

Przedstawiona w Programie strategia opiera się na współpracy instytucji pomocy profesjonalnej i organizacji pozarządowych oraz dobieraniu specyficznych metod do rozwiązywania konkretnych problemów, a także szkoleniu wybranych grup społeczno zawodowych w zakresie tych metod. Obejmuje ona swoim zasięgiem także problemy związane z ubóstwem i zagrożeniem wykluczeniem społecznym. Należy podkreślić, że w opisach zadań realizowanych w ramach Gminnego Programu większość działań profilaktycznych, korekcyjnych i terapeutycznych związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych odgrywa istotną rolę także w rozwiązywaniu problemów ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym. Istnieje wiele przykładów pokazujących w jaki sposób skuteczna

profesjonalna terapia uzależnienia wspomagana samopomocową działalnością organizacji trzeźwościowych, grup AA, kościoła katolickiego oraz stowarzyszeń trzeźwościowych przyczyniła się nie tylko do uratowania życia wielu ludziom, ale i wywołała pozytywne zmiany związane z przezwyciężaniem bezrobocia i pogłębiającej się degradacji psychofizycznej i społecznej tych osób i ich rodzin.

ROZDZIAŁ I

1. Diagnoza problemów alkoholowych w mieście.

Zgorzelec jest miastem liczącym 27 717 stałych mieszkańców i 679 przebywających czasowo. Zajmuje powierzchnię 16 km² i jest miastem przygranicznym, posiadającym przejścia graniczne (drogowe i kolejowe) do Niemiec. W odległości 14 km od miasta znajduje się przejście do Czech. Licząc ludność zamieszkującą obszar w promieniu 30 km. od miasta, zamieszkuje go ok. 300 tys. osób z Polski, Czech i Niemiec. Z racji takiego położenia na styku dwóch granic zachodniej i południowej miasto jest atrakcyjnym dającym korzystne możliwości do prowadzenia działalności gospodarczej, ale także stwarza wiele zagrożeń związanych z przestępczością, problemami alkoholowymi i narkotykami.

Kilkanaście procent dorosłych mieszkańców Zgorzelca spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 600 osób uzależnionych oraz 15% osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie.

W ostatnich latach zauważyć można niepokojącą tendencję - rośnie liczba nadmiernie pijących młodych kobiet i dziewcząt, a ich poziom picia (co do ilości i częstotliwości spożywanego alkoholu) zbliża się do poziomu picia mężczyzn.

Kobiety pijące najwięcej alkoholu to osoby w wieku od 18 do 29 lat, pozostające w stanie wolnym (panny i osoby rozwiedzione), uczące się i studiujące oraz bezrobotne. Co dziesiąta kobieta w tym wieku wypija rocznie ponad 7,5l czystego alkoholu, co stwarza ryzyko poważnych szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych.

W Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia od 2.01.2021 r. do 30.09.2021 r. leczyło się 136 osób uzależnionych od alkoholu i 99 osób współuzależnionych mieszkańców Zgorzelca. Zajęcia dla osób uzależnionych odbywają się w 8 grupach terapeutycznych mieszanych, każda z grup pracuje raz w tygodniu. Dodatkowo Poradnia prowadzi raz w miesiącu zajęcia terapeutyczne wyłącznie dla uzależnionych kobiet. W 4 grupach prowadzone są działania wspierające dla osób uzależnionych i współuzależnionych prowadzone przez psychologa klinicznego oraz grupa edukacyjno - wspierająca DDA. Każda z grup spotyka się raz w tygodniu. Raz w tygodniu pacjenci mogą skorzystać z porady prawnika i lekarza psychiatry. Na Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Sieniawce leczy się rokrocznie ponad 30 mieszkańców Zgorzelca.

W 2018r. w zgorzeleckich szkołach przeprowadzono badania diagnostyczne obejmujące:

A. Określenie rozmiarów zagrożeń związanych z piciem alkoholu i używaniem substancji psychoaktywnych:

- rozpowszechnienie picia alkoholu, palenia tytoniu i używania narkotyków wśród młodzieży oraz częstotliwość sięgania po te substancje i ilość alkoholu wypijana podczas ostatniej okazji;
- rozpowszechnienie używania dopalaczy;
- wiek inicjacji tytoniowej, alkoholowej oraz narkotykowej;
- ocena dostępności dla młodzieży alkoholu, tytoniu i narkotyków. Pomiar dostępności oparty był na kilku wskaźnikach – ogólnych ocenach badanych, subiektywnych reakcjach na propozycję kupna lub używania tych substancji, a w przypadku napojów alkoholowych – informacjach na temat podejmowanych prób zakupu poszczególnych rodzajów alkoholi i ich skuteczności;
- rozpowszechnienie problemów i szkód związanych z piciem alkoholu i używaniem narkotyków.

B. Określenie rozmiarów zagrożeń związanych z przemocą w szkole

- poczucie zagrożenia ze strony rówieśników - bycie ofiarą przemocy w szkole;
- uczestnictwo w zdarzeniach związanych z przemocą lub chuligaństwem;
- konflikty z prawem;
- źródła wsparcia i pomocy w sytuacjach związanych z przemocą.

C. Analizę sytuacji szkolnej uczniów:

- osiągnięte wyniki w nauce oraz ocena z zachowania;
- subiektywna ocena atmosfery w szkole;
- subiektywna ocena kontaktów z rówieśnikami.

D. Analizę sytuacji rodzinnej uczniów:

- cechy społeczno - demograficzne rodziny;
- subiektywna ocena atmosfery rodzinnej;
- konflikty pomiędzy uczniami a ich rodzicami;
- wyznawany przez uczniów system wartości;
- poczucie przyzwolenia na sięganie po substancje psychoaktywne ze strony rodziców.

E. Analizę przekonań i postaw badanych wobec:

- zjawiska przemocy szkolnej;
- zjawiska wykluczenia społecznego w środowisku szkolnym;
- przemocy jako metody osiągnięcia celów i rozwiązywania konfliktów;
- wpływu alkoholu na zdrowie i zachowanie;
- używania substancji psychoaktywnych przez uczniów w klasie.

F. Analizę sposobów spędzania wolnego czasu przez uczniów – formy aktywności i częstotliwość ich podejmowania.

Z w/w badań między innymi wynika, że wśród uczniów szóstych klas szkół podstawowych odsetek tych, którzy przynajmniej raz w życiu pili alkohol wynosi 26,7%. Oznacza to, że ponad 1/4 dwunastolatków uczących się w zgorzeleckich „podstawówkach” ma już za sobą inicjację alkoholową. Przynajmniej raz w życiu po alkohol sięgnęła ponad ¼ dziewcząt (25,8%) w tej grupie badanych oraz ponad 27% chłopców. Nie odnotowano istotnej statystycznie różnicy w zakresie rozpowszechnienia używania alkoholu pomiędzy płciami badanych uczniów we wspomnianej frakcji wiekowej.

Wśród uczniów klas szóstych szkół podstawowych odsetek tych, którzy przynajmniej raz w życiu upili się wyniósł 15,2%. Oznacza to, że co siódmy uczeń z tego rocznika ma za sobą przynajmniej jeden epizod upicia się.

Niepokoi fakt, że częściej takie zachowania zdarzają się dziewczętom. Co piąta w tej grupie wiekowej (11,3%) ma już za sobą doświadczenie upicia się przynajmniej raz w życiu. W grupie chłopców do takiego doświadczenia przyznał się co dziesiąty badany. Szczegółowa analiza pokazuje, że zdecydowana większość uczniów, którzy pili alkohol to ci, którzy się nim upijali.

W klasach siódmych 29,4% uczniów przyznało, że upiło się przynajmniej raz w życiu. Takie doświadczenie ma za sobą 25% uczennic oraz 33% chłopców z tego rocznika. To wynik wart uwagi, oznacza, że nieco częściej o epizodzie upicia się pisali w badaniu chłopcy. Warto podkreślić, iż odsetek nastolatków, którzy choć raz się upili był wśród uczniów klas siódmych wyższy, niż analogiczny odsetek wśród uczniów szóstych klas szkół podstawowych.

W roku 2021r. przeprowadzona została diagnoza zjawiska sprzedaży napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim. Badanie przeprowadzone zostało od 2 do 20 lutego 2021 r.

W niespełną połowę sprawdzonych punktów sprzedających alkohol (42%), podczas próby zakupu alkoholu przez „tajemniczego klienta”, sprzedawcy zachowali się odpowiednio i wymagali dokumentu potwierdzającego wiek nabywcy. Więcej niż połowa sprzedawców nie poprosiła jednak o okazanie dokumentu, który potwierdza jego pełnoletniość. Jest to wynik nieco lepszy od przeciętnej dla miast średniej wielkości (na podstawie raportu ewaluacyjnego z realizacji tych programów w latach 2020–2021).

Bezpośrednio po próbie zakupu, trener przeprowadził w punktach sprzedaży krótkie szkolenie dotyczące konsekwencji sprzedaży alkoholu nieletnim, a także zasadności stosowania „bufora ochronnego” jako metody zabezpieczającej przed niewłaściwym oszacowaniem wieku klienta.

Badania związane z piciem alkoholu, używaniem narkotyków i przemocą rówieśniczą w szkole wyraźnie pokazują, że młodzież zgorzelecka w zdecydowanej większości sięga po napoje alkoholowe zanim osiągnie pełnoletniość. Najczęstszym rodzajem przestępstw popełnianych przez nieletnich pod wpływem alkoholu były rozboje i wymuszenia, uszkodzenia ciała oraz bójki i pobicia. W pomieszczeniach dla zatrzymanych w Komendzie Policji w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 września 2021 r. izolowanych było 104 pijanych mieszkańców naszego miasta, 96 mężczyzn i 8 kobiet.

W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 września 2021r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej obejmował pomocą 92 rodziny z zarejestrowanym problemem alkoholowym. Wsparciem asystenta rodziny objętych zostało 40 rodzin, liczba osób w tych rodzinach to 139. Z pomocy finansowej i socjalnej skorzystało 99 osób z rodzin z problemem alkoholowym

Z danych Sądu Rejonowego w Zgorzelcu wynika że do 30 września 2021 r. wpłynęło z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 24 sprawy o zobowiązanie do leczenia odwykowego. Wobec większości osób orzeczono leczenie w warunkach Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia. W niektórych przypadkach orzeczono również nadzór kuratora.

Wśród najważniejszych konsekwencji problemów alkoholowych wyróżnia się szkody:

- fizyczne,
- psychosomatyczne,
- psychologiczne, emocjonalne,
- psychospołeczne.

Doświadczenie przemocy domowej w dzieciństwie powoduje m.in. zmiany w postrzeganiu i umiejętnościach rozwiązywania problemów, używanie zachowań pasywnych (np. zamykanie się w sobie, uległość), albo agresywnych (np. ataki werbalne lub fizyczne). Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym często wymagają specjalistycznej terapii (także w życiu dorosłym) z powodu zaburzeń przystosowania i problemów psychologicznych.

Z danych Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w 92% alkohol był przyczyną awantur i przemocy w rodzinie, a 70% osób krzywdzących swoich najbliższych było pod wpływem alkoholu.

Punkt Interwencji Kryzysowej dla Ofiar Przemocy od 1 stycznia 2021 do 30 września 2021 r. przyjął 217 osób w tym 183 kobiety, 22 mężczyzn i 12 dzieci. Dane nie uwzględniają porad udzielonych telefonicznie i poprzez komunikatory społeczne.

Pogotowie Ratunkowe w Zgorzelcu udziela średnio rocznie 90 osobom nietrzeźwym pomocy ambulatoryjnej.

2.Podstawowe rodzaje problemów do rozwiązania w 2022 roku:

1. Szkody występujące u osób pijących alkohol i używających narkotyki:

- samoniszczenie alkoholików,
- szkodliwe picie nieuzależnionych,
- picie dzieci i młodzieży.

2. Szkody u tych którzy żyją w rodzinach alkoholowych:

- dorośli współżyjący z alkoholikami,
- dzieci alkoholików,
- dorosłe dzieci alkoholików.

3. Łamanie prawa przez tych którzy są nietrzeźwi:

- przemoc w rodzinach alkoholowych,
- prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości,
- alkohol w miejscach publicznych.

4. Łamanie prawa przez rynek alkoholowy.

- łamanie przez sprzedawców zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nieletnim, nietrzeźwym i pod zastaw.

Analiza stanu zgorzeleckich problemów związanych z alkoholem wskazuje że w roku 2022 do najważniejszych działań podejmowanych i finansowanych przez gminę miejską należy zaliczyć: zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla uzależnionych mieszkańców miasta i ich rodzin, rozwój profesjonalnych form pomocy dla dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholowych, udział w miejskim systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, podniesienie jakości szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych, tworzenie warunków do aktywności fizycznej, jako alternatywy dla złych wzorców wynoszonych ze środowiska rodzinnego, poprzez budowę i modernizację obiektów rekreacyjnych i sportowych, prowadzenie działań edukacyjnych promujących abstynencję w ciąży oraz kontrola rynku napojami alkoholowymi w kontekście przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim.

3. Cele strategiczne programu

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych;
2. Zmniejszenie rozmiarów problemów, które aktualnie występują;
3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami;
4. Zwiększenie efektów rehabilitacji osób uzależnionych i współuzależnionych;
5. Zwiększenie świadomości społecznej motywującej do leczenia;
6. Objęcie pomocą większej liczby osób uzależnionych od alkoholu;
7. Zmniejszenie poczucia bezradności w poszukiwaniu pomocy.

4. Cele operacyjne programu

1. Ograniczenie spożycia napojów alkoholowych,
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem,
3. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży,
4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkohol (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie),
5. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
6. Budowa i modernizacja obiektów rekreacyjnych i sportowych.

ROZDZIAŁ II

1. Źródła finansowania programu.

Źródłem finansowania zadań programowych są środki finansowe budżetu miasta pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Realizator programu.

Realizatorem Programu jest Wydział Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Zgorzelec.

3. Wynagrodzenie za udział w pracach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

Ustala się wynagrodzenie dla członków Komisji za udział w każdym posiedzeniu plenarnym i zespołowym, prowadzeniu wizji lokalizacyjnych dotyczących opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem zgodności z Uchwałą Nr 409/2018 Rady Miasta w Zgorzelcu z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz w miejscu sprzedaży oraz w sprawie wprowadzenie odstępstwa od zakazu spożywania napojów alkoholowych na terenie miasta Zgorzelec (Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2018r., poz.4366).

1. W wysokości 25% minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w 2022 r., ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego dla przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego i sekretarza.
2. W wysokości 20% minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w 2022 r., ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego dla pozostałych członków komisji.
3. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach wypłacane jest raz w miesiącu, na podstawie imiennej listy obecności.
4. W razie potrzeby Komisja może zapraszać do udziału w pracach, kompetentnych biegłych i specjalistów oraz wnioskować do Burmistrza Miasta o zlecenie im wykonania niezbędnych czynności.

ROZDZIAŁ III

Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2022r.

Zadanie 1.

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu .

1. Zlecenie programów edukacyjno-wspierających *after care* – po podstawowym programie terapii, nie będących świadczeniami zdrowotnymi:

- a) programy edukacyjno - wspierające dla osób współuzależnionych;
 - b) programy edukacyjno - wspierające DDA – dorosłych dzieci alkoholików;
 - c) programy wspierające dla uzależnionych od alkoholu i narkotyków po leczeniu podstawowym;
 - d) prowadzenie treningów umiejętności służących dalszemu zdrowieniu, rehabilitacji społecznej i rodzinnej;
 - e) udział w superwizjach klinicznych.
2. Realizacja zadań pomocy ofiarom przemocy domowej:
 - a) prowadzenie grup pomocowych dla ofiar przemocy domowej;
 - b) prowadzenie pomocy indywidualnej z zakresu psychologii i pomocy prawnej;
 - c) współpraca z podmiotami tworzącymi system pomocy ofiarom przemocy domowej w ramach Ogólnopolskiego Pogotowia Dla Ofiar Przemocy Domowej NIEBIESKA LINIA i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
 - d) prowadzenie działalności konsultacyjno – informacyjnej adresowanej do pedagogów szkolnych, policjantów, pracowników pomocy społecznej, kuratorów i innych podmiotów chcących włączyć się w system przeciwdziałania przemocy domowej.
 3. Wspomaganie finansowe zadań merytorycznych z zakresu terapii uzależnień.
 4. Prowadzenie programów profilaktyczno – edukacyjnych dla osób mających problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych (problemy wychowawcze, rodzinne, szkolne itp.), a nie będących ludźmi uzależnionymi.
 5. Realizacja programów pomocy osobom uzależnionym po przebytych podstawowym programie terapii – programy wspierające, motywujące i podtrzymujące abstynencję.
 6. Realizacja programów pomocy dla młodzieży używającej napojów alkoholowych w połączeniu z innymi środkami psychoaktywnymi.
 7. Realizacja programu ograniczania strat i szkód dla bezrobotnych mających problemy alkoholowe oraz ich rodzin pobierających zasiłki z MOPS.
 8. Kierowanie osób realizujących zadania Gminnego Programu na szkolenia i dofinansowywanie szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
 9. Dofinansowywanie udziału w konferencjach, szkoleniach, sympozach i innych formach spotkań związanych z podnoszeniem kwalifikacji, ludzi pracujących na rzecz uzależnionych i ich rodzin w Zgorzelcu.
 10. Dofinansowanie działalności punktu diagnostycznego HIV/AIDS.
 11. Prowadzenie programów na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych w domach pomocy społecznej i schroniskach dla osób bezdomnych.
 12. Tworzenie oferty pomocy dla osób niepełnosprawnych pijących problemowo.
 13. Modernizacja i remonty miejsc wsparcia osób uzależnionych.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba osób (%), którzy po ukończeniu terapii utrzymują abstynencję przez ponad rok,
- liczba osób(%), u których po ukończeniu terapii utrzymują się pozytywne zmiany w funkcjonowaniu społecznym i zawodowym,
- liczba osób korzystających z programów terapeutycznych i psychoedukacyjnych,
- liczba przeprowadzonych testów HIV/AIDS.

Zadanie 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Pomoc ofiarom przemocy domowej poprzez:

1. Finansowanie pracy terapeutycznej z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w ramach Punktu Interwencji Kryzysowej dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.
2. Finansowanie działań i programów wsparcia związanych z opieką psychospołeczną dla rodzin dotkniętych problemem przemocy realizowaną przez instytucje i organizacje pozarządowe.
3. Koordynowanie działań dotyczących pomocy ofiarom przemocy, poprzez współpracę z Policją, MOPS, przedstawicielami ochrony zdrowia, szkołami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi realizującymi programy przeciwdziałania przemocy domowej.
4. Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych o możliwościach uzyskania pomocy w Zgorzelcu.
5. Współpraca Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba osób uczestniczących w programach terapii dla członków rodzin osób uzależnionych oraz zajęciach informacyjno – edukacyjnych,
- liczba osób uczestniczących w programie pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie,
- liczba miejsc konsultacyjno - interwencyjnych dla osób doznających przemocy w rodzinie.

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Stworzenie możliwości integrujących wszystkich profilaktyków (szczególnie pedagogów i nauczycieli) tworzących i realizujących programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży zgorzeleckich szkół :

- a) tworzenie środowiska wypracowującego nowe koncepcje pracy prewencyjnej i edukacyjnej; organizowanie lobby wspierającego powyższe działania;
- b) wypracowanie standardów i zasad dla realizatorów programów profilaktycznych;
- c) finansowanie, koordynacja oraz nadzór i kontrola realizacji programów profilaktycznych w zgorzeleckich szkołach;
- d) finansowanie teatralnych spektakli profilaktycznych dla uczniów szkół podstawowych;
- e) ewaluacja i badanie oddziaływań profilaktycznych;

- f) promowanie nowych, bardziej skutecznych programów profilaktycznych, opracowań autorskich, zakup pism i literatury z dziedziny uzależnień;
- g) prowadzenie w szkołach i placówkach pozaszkolnych grup wsparcia dla dzieci i młodzieży;
- h) finansowanie działalności świetlic opiekuńczo wychowawczych dla dzieci z rodzin alkoholowych, boisk i placów zabaw.

2. Diagnozowanie i monitorowanie problemów uzależnień na terenie miasta Zgorzelec:

- a) rozpoznawanie stanu problemów alkoholowych w zakresie zasobów i deficytów;
- b) reagowanie na potrzeby wynikające z otrzymanych raportów – prowadzenie kampanii profilaktyczno – interwencyjnych dotyczących skutecznego ograniczania sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim, nietrzeźwym i kierowcom.

3. Pomoc rodzicom dzieci, które spożywają alkohol Pomarańczowa Linia, a także bezpośrednie konsultacje udzielane rodzicom i dzieciom.

4. Inne formy oddziaływań profilaktycznych:

- a) organizacja i finansowanie kampanii profilaktycznych: lokalnych i udział w ogólnopolskich;
- b) promocja imprez bezalkoholowych i zdrowego stylu życia m.in. „Rodzinnych spotkań abstynenckich” i „Festynów trzeźwościowych”;
- c) organizacja spektakli profilaktycznych dla dzieci i młodzieży zgorzeleckich szkół;
- d) „Bezpieczne podwórka” bez papierosów, alkoholu i narkotyków;
- e) prowadzenie wspólnych z Policją akcji profilaktycznych na terenie miasta;
- f) kontrola rynku z napojami alkoholowymi, zwłaszcza w kontekście przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim;
- g) dożywianie dzieci uczestniczących w programach opiekuńczych w świetlicach środowiskowych;
- h) opracowanie biuletynów ulotek i innych form służącym oddziaływaniom profilaktycznym .

5. Edukacja i szkolenia:

- a) dofinansowanie profilaktycznych i terapeutycznych obozów i kolonii dla dzieci i młodzieży;
- b) finansowanie szkoleń prowadzonych przez ekspertów i profesjonalistów zapraszanych do Zgorzelca przez instytucje miejskie i organizacje pozarządowe realizujące zadania niniejszego programu;
- c) objęcie szkoleniami z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień przedstawicieli Policji, pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Kuratorów Sądowych, przedstawicieli organizacji pozarządowych, osób duchownych i inne uczestniczące w realizacji niniejszego programu;
- d) prowadzenie szkoleń dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi;
- e) edukacja publiczna – prezentacja w mediach wiedzy na temat problemów związanych z używaniem i nadużywaniem alkoholu.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba dzieci, młodzieży, rodziców i kadry pedagogicznej uczestniczących w szkolnych i pozaszkolnych programach profilaktycznych,
- liczba szkół i innych placówek oświatowo wychowawczych, w których prowadzone są programy profilaktyczne,
- liczba świetlic profilaktycznych oraz liczba dzieci uczestniczących w realizowanych przez nie programach.

Zadanie 4.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Współpraca ze stowarzyszeniami i innymi organizacjami pozarządowymi realizującymi programy o charakterze profesjonalnym poprzez:

- a) wspieranie finansowe i organizacyjne instytucji, towarzyszeń i organizacji pozarządowych realizujących swoje działania statutowe związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- b) współpraca i wspieranie ruchów samopomocowych szczególnie AA, Al.-anon, Al. Ateen;
- c) finansowanie programów wsparcia i pracy terapeutów uzależnień na terenie stowarzyszeń związanych z konkretnym programem edukacji;
- d) finansowanie terapeutycznej akcji letniej dla dzieci i młodzieży;
- e) systematyczne rozwijanie współpracy stowarzyszeń trzeźwościowych i aktywne włączanie ich w realizację określonych przedsięwzięć w ramach Gminnego Programu a także wypracowanie reguł finansowania ich działalności ze środków budżetu miasta.

Wspomaganie działalności służb i instytucji nie jest tożsame z udzielaniem wsparcia finansowego i może oznaczać nawiązanie współpracy służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych bez przekazywania środków finansowych.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba stowarzyszeń stale współpracujących w ramach Gminnego Programu,
- ilość i jakość publikacji prasowych, radiowych i TV w lokalnych mediach,
- promowanie działań profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na forum powiatowym, wojewódzkim i międzynarodowym.

Zadanie 5

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

- a) inicjowanie i uczestnictwo w działaniach, mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi;

- b) prowadzenie kontroli placówek handlowych i gastronomicznych na terenie miasta prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba wszczętych postępowań wyjaśniających,
- ilość interwencji policji wobec naruszenia warunków sprzedaży alkoholu,
- procent sklepów i lokali gastronomicznych naruszających prawo zabraniające sprzedawania alkoholu nieletnim,
- liczba wydanych opinii i postanowień.

Zadanie 6

Wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji oraz działań na rzecz reintegracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

- a) realizacja programu integracji społecznej osób z problemem uzależnienia od alkoholu po zakończeniu terapii w placówce leczenia odwykowego;
- b) realizacja programu reintegracji społecznej osób z problemem alkoholowym klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgorzelcu;
- c) systematyczne działania wśród około 100 rodzin będących klientami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgorzelcu.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- liczba osób, które podjęły pracę po ukończonym programie leczenia,
- liczba osób uzależnionych po ukończonym programie korzystających z programów reintegracji zawodowej.

ROZDZIAŁ IV

Katalog kategorii działań i rodzajów czynności przewidzianych do zlecenia podmiotom w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2022.

Lp.	KATEGORIA DZIAŁANIA	RODZAJ CZYNNOŚCI
1.	Pomoc osobom uzależnionym od alkoholu i innych środków psychoaktywnych	1. Sesja psychoterapii grupowej 2. Porada terapeutyczna 3. Badanie na obecność wirusa HIV/AIDS.
2.	Pomoc członkom rodzin osób uzależnionych	1. Sesja psychoterapii grupowej 2. Sesja psychoterapii rodzinnej 3. Porada terapeutyczna.
3.	Pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej oraz sprawcom przemocy	1. Sesja psychoterapii grupowej 2. Porada terapeutyczna.

4.	Profilaktyczna działalność informacyjno-edukacyjna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lokalne kampanie informacyjno-edukacyjne związane z problematyką alkoholową 2. Badania związane z rozpowszechnieniem problemów wynikających z używania substancji psychoaktywnych 3. Udział w sympozjach, seminariach, konferencjach, poświęconych tematyce uzależnień, przeciwdziałania uzależnieniom 4. Informatory, broszury, ulotki, plakaty 5. Współpraca z lokalnymi mediami.
5.	Szkolenia wybranych grup zawodowych z zakresu problemów uzależnień	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykład, warsztat, seminarium 2. Informatory i broszury.
6.	Działania wspierające dla osób uzależnionych i ich rodzin, ofiar i sprawców przemocy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gotowość do prowadzenia działalności w zakresie wsparcia osób z problemem alkoholowym oraz ich rodzin-grupy samopomocowe 2. Prowadzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego 3. Prowadzenie grup wsparcia 4. Prowadzenie zajęć informacyjno-edukacyjnych 5. Organizacja czasu wolnego 6. Organizowanie imprez okolicznościowych.
7.	Poradnictwo prawno-socjalno-terapeutyczne dla osób z problemem używania alkoholu i innych środków psychoaktywnych, ich rodzin i ofiar przemocy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Porada prawno-socjalna 2. Porada pierwszego kontaktu.
8.	Specjalistyczne działania konsultacyjno-interwencyjne dla osób z problemem używania alkoholu i innych środków psychoaktywnych, ich rodzin i ofiar przemocy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Interwencja kryzysowa.
9.	Działania resocjalizacyjno-opiekuńcze wobec osób uzależnionych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabezpieczenie trzeźwienia w warunkach kontrolowanych 2. Opieka medyczna 3. Zabiegi pielęgnacyjne 4. Zabiegi higieniczno-sanitarne.
10.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób związanych z profilaktyką i terapią uzależnień	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenia 2. Warsztaty 3. Wykłady 4. Superwizje.
11.	Wczesna interwencja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Krótka interwencja.
12.	Organizowanie i prowadzenie punktu interwencji kryzysowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie tymczasowego miejsca pobytu

		<ol style="list-style-type: none"> 2. Pomoc socjalna 3. Porady prawne 4. Porady pierwszego kontaktu 5. Sesje terapii indywidualnej 6. Sesje terapii grupowej 7. Zajęcia edukacyjne dotyczące przemocy.
13.	Organizowanie i prowadzenie świetlic środowiskowych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc w rozwiązywaniu kryzysów szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych, osobistych; 2. Zajęcia socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne; 3. Pomoc w nauce; 4. Dożywianie; 5. Organizacja czasu wolnego, rozwój zainteresowań ; 6. Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży w miejscach podwyższonego ryzyka; 7. Stała praca z rodziną dziecka oraz ośrodkiem pomocy społecznej, szkołą, sądem.
14.	Realizacja programów reintegracji społecznej dla osób uzależnionych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie zajęć motywacyjno-edukacyjnych ułatwiających readaptację społeczną.
15.	Realizacja programów profilaktycznych na terenie szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykłady, warsztaty, grupy wsparcia-spotkania grupowe realizowane na terenie szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych.
16.	Prowadzenie świetlic profilaktycznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia rozwijające zainteresowania i zdolności 2. Zajęcia opiekuńczo-wychowawcze 3. Porady pierwszego kontaktu 4. Porady i działania socjalno-prawne 5. Imprezy dla dzieci i młodzieży 6. Sesje edukacyjne i dydaktyczne 7. Dożywianie dzieci uczestniczących w programach świetlic.
17.	Tworzenie dodatkowych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych alkoholizmem i patologią społeczną	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie profilaktycznych spektakli teatralnych, 2. Organizowanie wyjazdów, rajdów, imprez.
18.	Podnoszenie umiejętności wychowawczych nauczycieli i dyrektorów szkół w kierunku budowania nowoczesnych systemów wspomagania ucznia i programów profilaktycznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykłady, warsztaty, treningi, szkolenia, 2. Konferencje, sympozja, seminaria, 3. Informatory, broszury i inne publikacje.

19.	Budowanie systemu współpracy poprzez tworzenie grup zadaniowych składających się z przedstawicieli służby zdrowia, pomocy społecznej, policji, sądownictwa i organizacji pozarządowych w celu przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania organizacyjno – tematyczne 2. Publikacje materiałów informacyjnych i edukacyjnych na temat uzależnień.
-----	--	--

ROZDZIAŁ V

Ewaluacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ewaluacja służy ocenie skuteczności działań podejmowanych w ramach realizacji Programu. Stanowi również podstawę jego modyfikacji. Ewaluacja jest współczesnym wymogiem realizacji każdego programu profilaktycznego.

Sposób realizacji:

1. Prowadzenie badań w zakresie:

- pełnego rozpoznania potrzeb populacji osób mających problemy alkoholowe w celu określenia priorytetów działań,
- monitoringu, dostępności, skuteczności, jakości oraz efektywności różnych działań,
- obserwacji, analizy dokumentów,
- potrzeb i skuteczności działań profilaktyczno-terapeutycznych wśród dzieci i młodzieży oraz monitoringu szkolnych programów profilaktyki.

**Przewodnicząca Rady
/-/Katarzyna Murmyło**